

הוועד הישראלי לאונסקו
ISRAEL NATIONAL
COMMISSION FOR UNESCO
اللجنة الإسرائيلية لليونسكو

הוועד הישראלי לאונסקו

דו"ח פעילות

2001-2000

כתב:	דניאל בר-אלי, מזכ"ל הוועד הישראלי לאונסקו
עריכה לשונית:	איילה ביבר
הדפוס:	חדוה עמר, ראש לשכת הוועד הישראלי לאונסקו
	ציפורה האוזר, מזכירה
הוצאה לאור:	מחלקת הפרסומים משרד החינוך, ירושלים
דפוס:	פלס שירותי דפוס בע"מ, ירושלים

תוכן העניינים

5	כללי
5	מזכירות הוועד
14	הוועדות הישראליות לאונסקו
22	תכניות פעולה
26	הפצת מידע ופרסומים

ישראל הצטרפה ב-6.9.1949 כמדינה חברה באונסקו ומאז 1949 פועל הוועד הישראלי לאונסקו, שהוקם על-ידי משרדי החינוך והחוץ, על-פי תקנון, כגוף מייעץ לממשלה בתחומי העניין של אונסקו.

מושבו הארגוני הוא במשרד החינוך, אך הוא משרת משרדי ממשלה שונים (חינוך, תרבות מדע וספורט, תיירות, איכות סביבה, תשתיות, פנים ובריאות), וכן ארגונים ציבוריים (רשות העתיקות, רשות הטבע והגנים הלאומיים, קתדרות אונסקו, המועצה להשכלה גבוהה, האקדמיה הלאומית למדעים, מכוני מחקר, מוסדות להשכלה גבוהה, מוסדות להכשרת מורים, מינהל מקרקעי ישראל) וארגונים לא-ממשלתיים (ארגונים ועמותות מלכ"רים בנושאי תרבות, חברה, מדע, זכויות אדם, נשים, נוער) המשקפים ומבטאים את צורכי החברה האזרחית.

הוועד הישראלי לאונסקו הוא למעשה הגוף המתאם את פעילות אונסקו בארץ ומאפשר ליזום וליישם רעיונות ותכניות העונות על מטרות מטה הארגון בתחומי החינוך, התרבות, התקשורת והאינפורמטיקה ומדעי האדם והחברה, מול משרדי ממשלה וגופים ממשלתיים כאחד.

מזכירות הוועד

נשיאת הוועד הישראלי לאונסקו היא שרת החינוך, ויו"ר הוועד היא מנכ"לית משרד החינוך, בתוקף תפקידן. חברי הוועד מייצגים משרדים ממשלתיים (חינוך, תרבות, מדע, חוץ) וגופים סטטוטוריים על-פי חוקת אונסקו (אוקיינוגרפיה, הידרולוגיה, גאולוגיה, השכלה גבוהה, האדם והביספרה), אף הם בתוקף תפקידם. יש גם נציגות לגופים ציבוריים וארגונים לא-ממשלתיים המייצגים את החברה הרחבה ומומחים בתחומי העניין של אונסקו. הוועד נפגש אחת לשנה לקביעת קווי מדיניות ותכנית עבודה דו-שנתית.

צוות ההיגוי של הוועד בראשות המזכ"ל מתאם את הפעילות השוטפת של המזכירות וחברים בו נציגי משרדי החינוך, התרבות, המדע, החוץ ומערכת ההשכלה הגבוהה. יושבי ראש ועדות התחום חברים בצוות בתוקף תפקידם.

במהלך השנתיים אוישו תפקידי יושבי ראש הוועדות הישראליות בתחומי החינוך, המדע, התרבות, מדעי האדם והחברה, התקשורת והאינפורמטיקה וכן מונו חברים לוועדות המשנה וצוותי ההיגוי. הוועדות נפגשו לפחות פעם בשנה כדי לגבש תכנית עבודה, להגדיר משימות וסדרי עדיפויות ביישומה.

נקבעו גם נוהלי עבודה מול משרד החוץ, ארבי"ל 1, ושגרירות ישראל לאונסקו בפריס: האחראיות בנושאים המדיניים היא של מחלקת ארבי"ל 1 והאחריות לנושאים מקצועיים בכל אחד מתחומי אונסקו, כולל תיאום, תדרוך ועדכון משרדי ממשלה וגופים ציבוריים נוספים היא של הוועד הישראלי לאונסקו.

בתקופה זו הוקמה תשתית להפצת מידע על פעילות הוועד ומטה אונסקו.

גיבוש נהלים מקצועיים

במהלך השנתיים גיבשה מזכירות הוועד נהלים מקצועיים וארגוניים במספר נושאים:

- ייצוג ישראל במפגשי אונסקו
- מתן חסות לפרויקטים ישראליים
- תהליך קבלת החלטות

- "ימי שנה" לאישים/לאירועים
- השתתפות בפרסים/תחרויות מטעם אונסקו
- תכניות השתתפות
- הגשת תיקי אתר למורשת תרבות עולמית
- מורשת תרבות לא מוחשית.

הקשר עם מטה אונסקו

פעילות אונסקו דורשת בדרך-כלל תיאום עם גופים ממשלתיים ועם ארגונים לא-ממשלתיים כמו גם עם מומחים שהוזכרו לעיל. במהלך השנתיים האחרונות תיאמה מזכירות הוועד הגשת מסמכי עמדה ומדיניות ישראלים למטה הארגון בפריס בנושאים אלה:

- תכנית אסטרטגית 2002-2007 (C/4)
 - מורשת עולמית (WHC) - נהלים, סיווג אתרים ומבנה ארגוני של הוועדה
 - חינוך טכנולוגי לכול - הצהרת סיאול
 - מכון מים, דלף, הולנד - קשר עם ועדת IHP ואוניברסיטת בן-גוריון
 - המכון הבין-לאומי לסטטיסטיקה (UIS)
 - סינקרונ
 - מבנה ארגוני ניהולי חדש לוועדת אוקיינוסים (IOC)
 - מבנה ניהולי חדש לתכנית מידע לכול (IFA)
 - דו"ח הערכה על הסמינרים המשותפים לגרמניה, ישראל והרשות הפלסטינית (1997-1998).
- להכנת מסמכי עבודה אלו יש השפעה מצטברת על הידוק הקשר בין המזכירות לבין גופים מקצועיים בארץ שבסופו של דבר באה לידי ביטוי גם בקשר המקצועי מול מטה אונסקו.
- לעומת זאת, לא השכלנו להציג את עמדתנו לגבי נושאים כמו:
- הקמת מערכת דיווח שיטתי לחינוך לשלום וזכויות אדם
 - אינדיקטורים לניהול כלכלי של מוסדות תרבות
 - מבנה ארגוני של ועדת הידרולוגיה (IHP)
 - תכניות לגיל הרך
 - רב-תרבותיות ושוונות תרבותית
 - פלורליזם קונסטרוקטיבי
 - שותפות אירופית במדע
 - גיאו-פרקים
 - מעבר של ילדים מחיי מיליציה צבאית לחינוך אזרחי.

יתרה מזאת, גם לא השכלנו להגיב, לעקוב ולהציע תכניות פעולה על בסיס החלטות הוועידות הבין-לאומיות של אונסקו: תרבות (שטוקהולם), מדע (בודפשט), חינוך (דקר).

הקשר עם מטה אונסקו לאגפיו השונים מתבטא גם בביקורי מומחים ישראלים, בהעברת מידע ובהצגת תכניות ורעיונות. מתבצע מעקב שוטף אחר יישום התכניות שהוצעו בתחומי פעולה שונים לאונסקו.

ביקור מומחים ישראלים במטה אונסקו

שם	תפקיד	נושא	תקופה
גבי מזל רנפורד	מנהלת מרכז כרמל (מש"ב)	הגיל הרך/רשת נשים ים-תיכונית	2001-2000
פרופ' אורי שמיר	טכניון, חיפה	מים	ספטמבר 2001
עמוס כרמלי	מנכ"ל פר"ח	פרויקט חונכות	מאי 2001
פרופ' ניסים אליהו	נשיא האוניברסיטה הפתוחה	למידה מרחוק	מרס 2001
דניאל בר-אלי	מזכ"ל הוועד הישראלי לאונסקו	תכנון כנס מזכ"לי אירופה	ינואר 2001
פרופ' שרלוט שפירא	הטכניון, חיפה	שפות לטיניות	אוקטובר 2000
פרופ' יחיאל בקר	האוניברסיטה העברית	מדע למען השלום	יולי 2000
ד"ר גילה פלם	מכון הפונותיקה - הספרייה הלאומית	מוסיקה	יוני 2000
פרופ' מישל אביטבול	יו"ר המזכירות הפדגוגית	חינוך	אפריל 2000

במהלך העבודה השוטפת מול מטה אונסקו נקבעו אנשי ונשות קשר ישראלים לנושאים שונים

התחום	איש/אשת הקשר	המוסד האחראי
השכלה גבוהה	עו"ד נפתלי ויטמן	המועצה להשכלה גבוהה
פיתוח מבני חינוך	שניאור שמחה	מינהל הפיתוח - משרד החינוך
הגיל הרך	דליה לימור	אגף הגיל הרך - משרד החינוך
מדע וטכנולוגיה	ד"ר חנה ויניק	מינהל מדע וטכנולוגיה - משרד החינוך
ספורט הישגי	ד"ר יהושע דקל	מינהל הספורט - משרד המדע התרבות
חינוך גופני	אברהם זוכמן	מפמ"ר חינוך גופני - משרד החינוך
מורשת תרבות	אדרי מייק טרנר	הוועד הישראלי לאונסקו
עכו	דודו הררי	החברה לפיתוח עכו
מצדה	ד"ר צביקה צוק	רשות הטבע והגנים הלאומיים
קדום נשים במדע ובטכנולוגיה	פרופ' חגית מסר-ירון	משרד המדע, התרבות והספורט
חינוך	פרופ' יעקב כץ	יו"ר המזכירות הפדגוגית
ביו-אתיקה	פרופ' מישל רבל	מכון ויצמן למדע
לשכת החינוך הבינ"ל בגינבה (IBE)	דניאל בר-אלי	הוועד הישראלי לאונסקו

חינוך לכל	ד"ר אבי לוי	אגף שח"ר - משרד החינוך
חינוך מבוגרים	ד"ר מאיר פרץ	אגף חינוך מבוגרים - משרד החינוך

כמו כן הקשר עם מטה אונסקו מתבטא גם בעדכון נתונים ישראלים במערכת של אונסקו. במהלך השנתיים הועברו למכון לסטטיסטיקה של אונסקו הנתונים הבאים:

תחום	מוסד אחראי
חוקי השכלה גבוהה בישראל	המועצה להשכלה גבוהה
דו"ח שש-שנתי על NGO	הוועד הישראלי לאונסקו
דו"ח על התנדבות בישראל	מינהל חברה ונוער
בריאות ותזונה	מזכירות פדגוגית-מפמ"ר בריאות
מוזאוני ישראל	הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
ספרים בישראל	
מחקר בסיסי בישראל	
רדיו בישראל	
ספריות בישראל	
קולנוע בישראל	
אינדקס טרנסלטום	הספרייה הלאומית
דיאלוג בין דתי-תרבותי	מוסדות להשכלה גבוהה
שפות אם ושפות תקשורת	הוועד הישראלי לאונסקו

תוכניות שהוגשו למטה אונסקו

- טוענות שרעיות (שדולת הנשים)
 - פרי"ח (המועצה להשכלה גבוהה)
 - חינוך להכרת המורשת באמצעות תיירות (משרד התיירות)
 - עתידים (מטה אופק - משרד החינוך)
 - לחיצת יד לשלום – פתרון קונפליקטים (מרכז רבין)
 - התמודדות עם אלימות (קידום נוער)
 - סובלנות – מפגשים (גשר)
 - ספורט ושלום במזרח התיכון (מינהל הספורט).
- בתחום החינוך הגבוה (ועידת פריס, 1998) הוצעה על-ידי ות"ת תכנית להענקת 14 מלגות פוסט-דוקטורט למועמדים מארצות לא מפותחות. התכנית נכנסה לשנתה השנייה.

דמי חברות לארגוני אונסקו

הוועד הישראלי לאונסקו שילם דמי חברות לשנת 2001 לגופים אלה:

□ מטה אונסקו (פריס)	—	\$ 1,500,000
□ איקרום (רומא)	—	\$ 15,000
□ איקומוס (פריס)	—	\$ 3,000
□ מורשת תרבות (פריס)	—	\$ 15,000
□ מוסיקה (פריס)	—	\$ 2,500

דמי החברות מאפשרים לנציגי ישראל להשתתף בכל ועידות ומפגשי אונסקו ולקבל חומר מקצועי מהגופים הנ"ל.

השתתפות במפגשי אונסקו (בחו"ל)

אחד מתפקידיו של הוועד הוא לאפשר ייצוג מומחים ישראלים במפגשי ובכנסים אונסקו. הוועד מגיש תכנית שנתית של מפגשי מטה אונסקו; התכנית מתייחסת בעיקר למועצות, לשכות, ועידות ומפגשים של הוועדות הסטטוטוריות של אונסקו בתחומים השונים.

שם הכנס/המפגש	מקום	תקופה	שם משתתף/ת
חינוך לשלום באזורי קונפליקט באסיה הפאסיפית	קוריאה	נובמבר 2001	ד"ר שרה אוסצקי-לזר
דיאלוג בין-דתי	רומניה	ספטמבר 2001	פרופ' אביבה דורון/ ד"ר אלון גושן
ועדת האדם והביוספרה MAB	צרפת	ספטמבר 2001	פרופ' תמר דיין
ועדת מורשת תרבות עולמית WHC	צרפת, פינלנד אוסטרליה	יוני 2000, דצמבר 2000, יוני 2001, דצמבר 2001	אדריכל מייק טרנר
ועדת טרנספורמציה חברתית MOST	הולנד, צרפת	יוני 2000, מרס 2001	פרופ' רמי פרידמן
מדע וטכנולוגיה IBE	סין	מרס 2001	משה אילן
ועדת האדם והביוספרה MAB	צרפת	נובמבר 2000	פרופ' משה שחק
הגנה על מורשת תרבות בזמן קונפליקט מזוין	שווייץ	אוקטובר 2000	אדריכל מייק טרנר
דיאלוג בין-דתי	אוזבקיסטן	ספטמבר 2000	הרב יצחק ליפשיץ
מפגש נוער בין-לאומי ASP	גרמניה	יולי-אוגוסט 2000	חוריה גומאווי
תכנית אסטרטגית ותקציב אונסקו 2002-2007	סלובניה	יוני 2000	דניאל בר-אלי

חינוך גבוה	פריס	יוני 2000	פרופ' נחמיה לבציון
זכויות הילד והאתיקה	מונקו	אפריל 2000	ד"ר יוסף הטב
חינוך לשלום	נורווגיה	אפריל 2000	ד"ר עמי וולנסקי
"חינוך לכול" - אזור אירופה	פולין	פברואר 2000	יצחק שפירא
"חינוך לכול"	סנגל	אפריל 2000	פרופ' מישל אבוטבול ד"ר יצחק תומר
חינוך וטכנולוגיה-שיתוף אזורי IBE	מלטה	נובמבר 1999	משה אילן

התכנית מאפשרת השתתפות של יושבי ראש הוועדות של אונסקו ישראל, והיא מתבצעת ברובה ככתבה וכלשונה. היקף התקנה בסך 50,000 ש"ח מאפשר ייצוג ישראלי מינימלי במפגשי אונסקו ובעיקר באירופה.

□ אחת לשנתיים מתקיימת הוועידה הכללית של אונסקו. בשנת 2001 התקיימה הוועידה ה-31. מזכירות הוועד הישראלי תיאמה, הכינה ותדרכה את המשלחת המקצועית לוועידה שבה השתתפו יושבי ראש ועדות חינוך, תקשורת ואינפורמטיקה, מזכ"ל, וכן נציגות משרדי החוץ, המדע והתרבות. נדרשת מחויבות של משרדי הממשלה הנוגעים בדבר להצגת עמדות ישראליות במהלך הוועידה.

המשלחת הישראלית לוועידה ה-31 של אונסקו

שם משתתף/ת	תפקיד
גבי רונית תירוש	מנכ"לית משרד החינוך, יו"ר הוועד הישראלי לאונסקו
מר אריה שומר	מנכ"ל משרד המדע, התרבות והספורט
פרופ' יעקב כץ	יו"ר המזכירות הפדגוגית, יו"ר ועדת חינוך של אונסקו, משרד החינוך
פרופ' ניב אחיטוב	סגן נשיא ומנכ"ל אוניברסיטת ת"א, יו"ר ועדת תקשורת ואינפורמטיקה של אונסקו
מר משה פוגל	סמנכ"ל קשרים בין-לאומיים והסברה, משרד המדע התרבות והספורט
ד"ר חוסאם מסאלחה	מרכז ועדת מדע של אונסקו, משרד המדע, התרבות והספורט
גבי דינה שורק	מנהלת מחלקת הסכמי תרבות ומדע, משרד החוץ
מר דוד כהן	מנהל מחלקת מש"ב, משרד החוץ
גבי עדנה יפה	מנהלת שה"ס, האוניברסיטה הפתוחה
גבי יפה שושן	משרד החינוך
מר יצחק אלדן	שגריר ישראל באונסקו
מר רועי עמית	שגרירות ישראל באונסקו, פריס
גבי סטפאני אזולאי	שגרירות ישראל באונסקו, פריס

גב' ריקה בן-שטרית	שגרירות ישראל באונסקו, פריס
מר דניאל בר-אלי	מזכ"ל הוועד הישראלי לאונסקו

- מזכ"ל הוועד משתתף במפגשים של מזכ"לי אירופה (תכנון אסטרטגי ותקציב הארגון). המזכ"ל היה חבר בצוות התכנון של כנס מזכ"לים שנערך במונטריאול. מפגשים אלו הם חלק מהפעילות השוטפת של הוועד, והם נועדו ליצור קשרים וליזום פרויקטים משותפים עם מדינות חברות.
- השנה השתתפו נציגי הוועד הישראלי במרבית המפגשים החשובים של אונסקו. משרד החוץ באמצעות מחלקת קשתו"ם סייע מאוד לייצוג הישראלי נאות במפגשים אלו.

הכנס	מקום	תקופה	שם משתתף/ת
ארכיטקטורה כפרית – איקומוס בין-לאומי	מונטריאול, קנדה	נובמבר 2001	אד"ר דוד גוגנהיים
חינוך למגוון ביולוגי	בילבאו, ספרד	נובמבר 2001	ד"ר יעל גבריאלי
ועידת ICE ה-46	ז'נבה, שווייץ	ספטמבר 2001	דניאל בר-אלי
מזכ"לי אונסקו	קנדה, מונטריאול	יולי 2001	דניאל בר-אלי
הכשרת מורים במאה ה-21	סטרסבורג, צרפת	יוני 2001	ד"ר כאמל חאולד
ספורט למען השלום (ASP)	סאן מאלו, צרפת	יוני 2001	ביה"ס היוכל, הרצליה
האדם והביוספרה (MAB)	פריז, צרפת	אפריל 2001	פרופ' תמר דיין
אינפואתיקה	פריס, צרפת	נובמבר 2000	פרופ' זאב סגל / עו"ד עדנה הראל
מורשת תרבות לנוער (ASP)	אוסטריה, וינה	אוקטובר 2000	ד"ר יעל הראל
דיאלוג בין תרבויות	גרמניה, הנובר	ספטמבר 2000	רוני דיין
איכות סביבה (SEMEP)	איטליה	יולי 2000	גילה מדאורי
איקרום – המרכז הבין-לאומי לשמור	רומא, איטליה	אפריל 2000	אינג' יעקב שפר

פעולות הוועד הישראלי לאונסקו

במסגרת התקציב (360,000 ש"ח) הוועד הישראלי מסייע לפרויקטים הפועלים ברוח מטרות אונסקו והמוצעים על-ידי גופים ממשלתיים ולא-ממשלתיים. כמו-כן ניתנת תמיכה על בסיס "שקל מול שקל" לפרויקטים של תכנית ההשתתפות של אונסקו. התקציב משמש אף לפרסומי הוועד ולאירוח נציגים מחו"ל.

יידוע מוסדות ישראליים על תחרויות, ועידות וכנסים בינ"ל*

הנושא	המקום	ארגון ציבורי
תחרות לנשים – תכנון כיכרות לשלום	ספרד	עמותת האדריכלים
תחרות סרטי ילדים CIAK	איטליה	מזה"פ / טלוויזיה לימודית
עיצוב המאה ה-21	פריס	בתי ספר לאמנות
נשים אמניות במזה"ת	סלונקי, יוון	מוסדות ואמנים
פיתוח בר-קיימא תכנון תעבורה	ברלין, גרמניה	אגף התכנון, משרד הפנים
פסטיבל נוער מורשת תרבות WHC	סיאול, קוריאה	מינהל נוער וחברה
מדע טכנולוגיה	גדנסק, פולין	אורט/עמל
התפלת מים	קפריסין	ועדת IHP
מדע וטכנולוגיה – ארמון התגליות	פריס, צרפת	מכללות להכשרת מורים
מדע ומתמטיקה	ניו-דלהי, הודו	מפמ"ר מתמטיקה
מדע וטכנולוגיה	סיאול, קוריאה	מינהל מדע וטכנולוגיה
מסחר עולמי במוצרי תרבות לאור הגלובליזציה	פריס, צרפת	משרד המסחר והתעשייה
פיתוח תיירות אזורית	רוסיה	משרד התיירות
אוצרות חיים, מורשת לא מוחשית	טוקיו, יפן	מינהל חברה
מורשת תרבות עולמית לבני נוער	נפאל	בתי-ספר לאמנות
תחרות אקופילים	צי'כה	בתי-ספר לאמנות
השירה והאופרה	איטליה	בתי-ספר למוסיקה/מפמ"ר מוסיקה

* ארגונים ישראליים, מוסדות מחקר והשכלה גבוהה והכשרת מורים מיועדים לגבי כנסים אלו. לא בכולם השתתפו נציגים ישראלים בעיקר מפאת בעיות מימון.

ביקורי אישים ממטה אונסקו בארץ

□ במהלך השנתיים ביקרו בישראל נציגי אונסקו, במטרה להכיר פרויקטים הפועלים במימון אונסקו (קורסי מש"ב), וכן להציג את עמדת אונסקו בכנסים בין-לאומיים (ערים היסטוריות, רב-תרבותיות, גובילניום, זכויות הילד ועיתונות חופשית).

שם האורח	תפקיד	התקופה	תכנית / נושא
פיטר וסרלי	חטיבת יישומי תקשורת	יוני 2000	קורס אינטרנט/ מרכז עפרי
אלן מודאו	סמנכ"ל תקשוב ותקשורת	פברואר 2000	עיתונות חופשית
ד"ר גרסאלה סמואלס	קשרים פרלמנטריים	דצמבר 2000	גובילניום
ד"ר טראגוט שופטהלר	מזכ"ל גרמניה	מאי 2000	צוות היגוי חינוך דמוקרטי
חאולה שהין	סקטור חינוך - מדינות ערב	מאי 2000	צוות היגוי חינוך דמוקרטי
סשה סנניקוב	סקטור חינוך אירופה	מאי 2000	צוות היגוי חינוך דמוקרטי
גיהד קרשולי	מזכ"ל רש"פ	מאי 2000	צוות היגוי חינוך דמוקרטי
ולדמיר וולדין	זכויות אדם	ינואר 2000	כנס זכויות ילדים, נצרת
דודו דיין	אגף פלורליזם תרבותי ובין-דתי	פברואר 2000	כנס בנושא רב-תרבותיות
ג'אן-לוק פוטייה	עורך הגיונול הבין-לאומי לתנ"ך	יולי 2000	ועדת דרכים היסטוריים
ד"ר הנרי קליר	יועץ בין-לאומי ICOMOS	מרס 2001	מצדה, עכו
ד"ר פאול דינגוול	יועץ בין-לאומי IUCN	מרס 2001	ארץ המכתשים
פרופ' רוזלי פישמן	יו"ר ועדת פרס חינוך לשלום	ספטמבר 2000	עמותת ילדי המזרח התיכון
ג'אן-לואי לוקסן	מזכ"ל איקומוס בין-לאומי	מרס 2000	כנס ערים היסטוריות - נצרת
ד"ר מזלנדו קיבונגיא	מזכ"ל איקומוס קניה	יולי 2001	רשות העתיקות

אגודת ידידי אונסקו

אגודת ידידי אונסקו פועלת ברוב הפרלמנטים במדינות העולם. מטרת האגודה להביא לידיעת המחקקים את פעילות אונסקו בתחומים השונים ובעיקר לקדם את הדמוקרטיה במדינות אלה ולבטא את רחשי החברה האזרחית. האגודה הישראלית בראשות ח"כ פרופ' נעמי חזן תפעל בתיאום עם משרד החוץ והוועד הישראלי לאונסקו.

יו"ר – פרופ' יעקב כץ (יו"ר המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך)

- במהלך השנתיים התחלפו יושבי ראש הוועדה; במקום פרופ' מישל אביטבול מונה פרופ' יעקב כץ מאוניברסיטת בר-אילן ליו"ר המזכירות הפדגוגית
- איוש חברי הוועדה הסתיים
- על סדר היום - יישום הצהרת דקר ודווח על פעילות מערכת החינוך בתחום זכויות האדם והסובלנות.

חינוך גבוה

יו"ר – פרופ' נחמיה לבציון (יו"ר ות"ת - המועצה להשכלה גבוהה)

- במהלך הוועידה לחינוך גבוה שהתקיימה ב-1998 בפריס הכריז יו"ר ות"ת על הקצאת מלגות פוסט-דוקטורט, בתחומי ההנדסה והמדע, למדינות מתפתחות. ביזמת המועצה להשכלה גבוהה, ות"ת, ובתיאום עם מחלקת המלגות באונסקו, נקלטו 14 מתמחים ב-7 אוניברסיטאות בישראל. תכנית זו תימשך גם בשנת 2002.

רשת בתי-הספר המסונפים לאונסקו (ASPnet)

יו"ר – ד"ר יעל הראל (ממכללת בית ברל)

- ועדת ההיגוי נפגשה בתדירות של אחת לחודש וגיבשה את הקריטריונים של ועדות-המשנה (קליטה, משלחות, פרויקטים, פרסומים). במהלך הדיונים הוצגו תכניות של מחלקת האקטואליה במט"ח, פרויקט "כליל", ובית-הספר לאמנויות ומדעים, והוכנה תכנית עבודה לשנת הלימודים תשס"ג.
- חטי"ב בן-צבי נפגשה עם המפקחת על בתי-הספר הניסויים והחלה בבדיקת האפשרות להשתלבות בתי-הספר המסונפים לאונסקו ברשת הניסויית.
- תלמידי בתי-הספר המסונפים השתתפו במספר אירועים של ASPnet באירופה ובישראל.
- ספורט לשלום, סאן מאלו, צרפת – בית-ספר היובל, הרצליה.
- הכנס השנתי של ASP, חטי"ב טייבה, ברלין, גרמניה.
- השתתפות בכנסים בארץ:
- אגודת היועצים החינוכיים (יו"ר הצוות).
- מפגש עם ילדי מחנה קיץ בין-לאומי של CISV באשקלון, שכלל פעילות להבהרת ערכים ומודעות לרב-תרבותיות.
- צוות ההיגוי של הרשת יזם, תכנן וביצע את הכנס הבין-לאומי לחינוך לשלום במכללת בית ברל.

איכות הסביבה

יו"ר – מר ישראל וייסנשטרן (מפקח על לימודי הסביבה, משרד החינוך)

- השתתפות בוועידה ביוון בנושא איכות הסביבה בים התיכון.
- עצרת הפתיחה של המרכז לצפרות בלטרון קיבלה חסות ותמיכה של הוועד הישראלי לאונסקו (10,000 ש"ח).

קתדרות אונסקו

בהמלצת הוועד הישראלי לאונסקו הוקמה קתדרת אונסקו באוניברסיטת בר-אילן – מרכז לזכויות אדם, סובלנות ואי-אלימות בראשותו של פרופ' יעקב עירם.

כנסים בין-לאומיים בתחום החינוך

- "ללמוד לחיות ביחד" – חינוך לשלום בחברה רב-תרבותית התקיים בחודש פברואר 2001 במכללת בית ברל והשתתפו בו 18 נציגים ממדינות אירופה ו-200 נציגים ישראלים.
- "התמודדות עם החינוך לאזרחות בחברה במשבר" – התקיים בחודש ספטמבר 2001 במכללת דוד ילין בהשתתפות מנהלים, מורים ואנשי אקדמיה.

כנסים בין-לאומיים שהתקיימו בישראל בחסות אונסקו*

שם הכנס	מוסד מארגן	תקופה	אחריות
חינוך אזרחי בחברה במשבר	מכללת דוד ילין	ספטמבר 2001	ד"ר איתי זימרן
יישום משפטי של אמנת מורשת תרבות עולמית	איקומוס ישראל	פברואר 2001	חומי נובשטרן
רב-תרבותיות וחינוך לשלום	מכללת בית ברל	פברואר 2001	ד"ר יעל הראל
מדע למען השלום	האוניברסיטה העברית	נובמבר 2000	פרופ' יחיאל בקר
בי"ס לרפואת שיניים הדסה עין-כרם	האוניברסיטה העברית	ספטמבר 2000	ד"ר יונתן מן
צוות היגוי - חינוך אזרחי בחברה דמוקרטית	הוועד הישראלי לאונסקו	מאי 2000	דניאל בר-אלי
חקר המים	אוניברסיטת בן גוריון שדה בוקר	מאי 2000	ד"ר דן רונן
היחס לשונה בחברה הישראלית	אוניברסיטת בר אילן	מאי 2000	פרופ' יעקב עירם
דיאלוג בין תרבויות ודתות	אוניברסיטת חיפה	אפריל 2000	פרופ' אביבה דורון
ניהול ערים היסטוריות	עיריית נצרת / וונציה	פברואר 2000	ד"ר נועם שובל

* מעורבותו של הוועד התבטאה הן במתן החסות וברכת הדרך והן בתמיכה הכספית.

ועדת תרבות

יו"ר - עו"ד מיכה ינון (ראש מינהל תרבות)

- הוועדה קיימה מפגש הקמה והגדירה את דרכי ומטרות עבודתה.
- בתיאום עם מדור הספרות במינהל תרבות, סייע הוועד הישראלי לאונסקו לשני פרויקטים;

* דיאלוג של שירה – הליקון (10,000 ש"ח).

* רב-תרבותיות בהתיישבות העובדת (15,000 ש"ח).

בנוסף תמכה וסייעה מזכירות הוועד למפגשים בתחום של דיאלוג ותרבות של שלום:

נושא	פעילות	ארגון אחראי	תקופה
העצמת נשים בקהילה	נשים יהודיות וערביות	גבעת חביבה	2000/2001
הטמעת תכנית לימודים - לחיות ביחד	בתי ספר ערבים-יהודים	מט"ח	2000/2001
סיור תזמורת נוער	דיאלוג מוסיקלי	מתא"ן ישראל/קפריסין/יוון	יולי-אוגוסט 2001
קונצרט מוסיקלי	דיאלוג באמצעות מוסיקה	נוער מוסיקלי	אוגוסט 2001
כיכרות אונסקו	סובלנות ואי-אלימות	עיריית חולון	יוני 2001
גשר של שירה	דיאלוג באמצעות שירה	עמותת הליקון	מרס 2001
רב-תרבותיות בהתיישבות	פלורליזם רב-תרבותי	תנועה קיבוצית	מרס 2001
זכויות אדם, סובלנות ואי-אלימות	זכויות אדם וסובלנות	אוניברסיטת בר אילן	2000
תרבות ספרד	דיאלוג ופלורליזם תרבותי	אוניברסיטת חיפה	2000

מורשת תרבות לא מוחשית

- נעשה ניסיון ביחד עם הפונותיקה, האוניברסיטה העברית, להציג פרויקט ישראלי למטה אונסקו, אך הוא לא עמד בקריטריונים הקפדניים והמחמירים של מורשת לא-מוחשית של אונסקו (10,000 ש"ח).
- שגרירות ישראל לאונסקו יזמה אירוע במטה אונסקו של "שבוע לדינו" כאחד מהפרויקטים של תרבות לא-מוחשית.
- תיעוד אמנות ומורשת יהודית (בתי-כנסת) באירופה התבצע על-ידי המרכז לאמנות יהודית באוניברסיטה העברית בירושלים ובמימון מטה אונסקו (160,000 ש"ח).

מוסיקה

יו"ר - פרופ' אדווין סרוסי (האוניברסיטה העברית בירושלים)

- הוועד הישראלי לאונסקו השתתף במימון דמי חבר ל-IMC (ארגון המוסיקה הבין-לאומי של אונסקו) ובתרומה נוספת כסיוע למדינות מתפתחות (10,000 ש"ח). כמו-כן תמך הוועד בהפקת מדריך מוסדות המוסיקה בישראל (10,000 ש"ח).

מורשת תרבות עולמית

יו"ר - האדריכל מייק טרנר (אקדמיית בצלאל)

- בועדה זו, שהיא הפעילה ביותר באונסקו, חברים נציגים מארגונים ציבוריים ומשרדי ממשלה. הוועדה הציעה מועמדות של 4 אתרים ישראלים למורשת עולמית: עכו, מצדה, ארץ המכתשים וירושלים.

- הרחבת הר ציון בירושלים - לאור המורכבות המדינית והפוליטית של ירושלים הטיפול העיקרי הוא בידי משרד החוץ.
- ארץ המכתשים - תיבדק אפשרות להציגה עם מרכיבי תרבות לאונסקו.
- עכו ומצדה - הוכרזו בסוף שנת 2001 כאתרי מורשת עולמית.
- פעילות הוועדה אינטנסיבית ומקצועית מאוד ומרושתת עם מסגרות ציבוריות (רשות העתיקות, רשות הטבע והגנים הלאומיים, מינהל מקרקעי ישראל, תיירות, איכות סביבה, קרן קימת).
- הוועדה מקיימת קשר הדוק ושוטף עם הגופים המייעצים לאמנה להגנה על המורשת: איקומוס, איקרום, אי.יו.סי.אן, המסייעים ביישום האמנה משנת 1972.
- הוועדה תציע בשנת 2002 חמישה אתרים נוספים: מפעלי מים, בית שאן, דרך הבשמים, תל דן והבהאוס (סגנון בין-לאומי).
- התקיים מפגש, בנצרת, של ערים היסטוריות באירופה בתיאום עם המשרד האזורי בוונציה והמחלקה לגאוגרפיה האוניברסיטה העברית (פברואר 2001).
- ביזמת ארגון איקומוס בישראל (בשיתוף עם המועצה לשימור אתרים) התקיים מפגש הוועדה המשפטית הבין-לאומית של איקומוס (פברואר 2001) בישראל בהשתתפות נציגים מ-8 מדינות. במפגש זה דנו בתהליכי יישום האמנה והשלכותיה על חוקי התכנון במדינות השונות. (20,000 ש"ח)
- הוועדה מייעצת לגופים ציבוריים לגבי יישום אמנות שונות (האג - 1954; תת-ימית - 2001).
- הוועדה יזמה תרגום לעברית של האמנה והנחיות ליישומה שיופצו לכל הפקולטאות לארכיטקטורה, גאוגרפיה, וארכאולוגיה באוניברסיטאות.
- הוועדה הכינה הצעה לחגיגות שנות ה-30 לאמנה, שיכללו בין היתר: מפגשי מומחים בין-לאומיים בנושאי השבר הסורי-אפריקאי והכנת מדריך לתכנית ממשק לאתרים ארכאולוגיים; שבוע שימור בישראל; מפגש של ועדה בין-לאומית לשימור של איקומוס. כל זאת בתיאום עם הגופים החברים בוועדה.
- הוועדה יזמה מיפוי של קורסים בנושא שימור בישראל בשיתוף פעולה עם איקומוס ישראל, וקיימה סיורי לימודים בעכו ובגן הבאהי בחיפה.
- יו"ר הוועדה הוא חבר בצוות מומחים בין-לאומי של אונסקו לבדיקת מחנה אושוויץ כאתר מורשת עולמית.

חגיגות שנת ה-30

לאמנה הבין-לאומית להגנה על מורשת עולמית (1972)*

פעילות	לוח	אחריות
טקס הכרזה על עכו	20 - 21.5.02	הוועד הישראלי לאונסקו / חל"פ עכו / עיריית עכו
מפגש מומחים בינ"ל לניהול אתרים ארכאולוגיים	4 - 7.2.02	הוועד הישראלי לאונסקו / איקומוס ישראל/בינ"ל
קורס הכשרה תכנון ושימור אתרי מורשת	8 - 14.2.02	הוועד הישראלי לאונסקו / אקדמיית בצלאל
יום המוניומנט הבינ"ל מורשת המאה-20	30.4.02	המועצה לשימור אתרים / איקומוס ישראל
כנס תרבויות ים תיכונית ומורשת עולמית	21.6.02	משכנות שאננים / אקדמיית בצלאל

מאמר על עכו גיורנל במורשת עולמית	ט.נ.	הוועד הישראלי לאונסקו
מאמר על מורשת עולמית "אריאל"	ט.נ.	הוועד הישראלי לאונסקו
הקמת קתדרה לתכנון אורבני ושמור	ט.נ.	אקדמיית בצלאל
שיקום בתי-כנסת באזור טורקיה	9.02	אקדמיית בצלאל/קרן אביחי/ איקומוס ישראל ופורום מורשת אוניברסיטאי
מפגש מומחים השבר הגדול	30.9 - 4.10.02	הוועד הישראלי לאונסקו/ ועדת מורשת
טקס הכרזת מצדה	31.10.02	רשות הטבע והגנים הלאומיים/ הוועד הישראלי לאונסקו

דרכים היסטוריות

יו"ר – מר אבי שוקת (בעבר שגריר ישראל לאונסקו)

- הוועדה קיימה מספר פגישות, והתמקדה בשני פרויקטים: דרך אברהם ודרך הבשמים. הנרטיב של דרך אברהם יאפשר לפתח קשר עם טורקיה מההיבט התרבותי ומההיבט התיירותי. לגבי דרך הבשמים, המשרד לשיתוף פעולה אזורי מבקש "למתג" את הדרך על-פי המודל של דרך המשי. במקביל תוגש הצעה לתיק אתר לוועדת מורשת עולמית. נציג אונסקו, מר דודו דיין, ביקר בארץ ואף המליץ על ביצוע בדיקת נראות (feasibility study) בנושא דרך הבשמים.

קתדרות אונסקו

בהמלצת הוועד הישראלי לאונסקו הוקמו 2 קתדרות אונסקו:

- בית-ספר אליהו לחכמת הדתות בירושלים – ד"ר אלון גושן.
- המרכז ללימודי תרבות ספרד – אוניברסיטת חיפה – פרופ' אביבה דורון.

ועדת מדע

יו"ר – פרופ' חגית מסר-ירון (ראש מינהל מדע ומדענית ראשית)

- הוועדה התכנסה להגדיר את משימותיה ושמעה דיווחים של יושבי ראש ועדות-המשנה בתחום המדע.

ימים ואגמים (IOC)*

יו"ר – ד"ר יובל כהן (מנהל המכון לחקר ימים ואגמים)

- הרכב הוועדה טרם נקבע.
- יושב ראש הוועדה השתתף בדיוני מועצת IOC בפריס. לפעילות ישראל באמצעות המכון לחקר הימים יש תהודה באגן המזרח התיכון.
- בשנת 2002/3 מתוכנן קורס בנושא "ניטור פני הים התיכון" למומחים ממספר מדינות מהמזרח התיכון (טורקיה, אלבניה, יוון ומלטה).
- הפעילות של IOC בישראל משתלבת בפרויקטים של IOC כמו Med Gloss.

הידרולוגיה (IHP)*

יו"ר - ד"ר דן רונן (נציבות המים ואוניברסיטת בן גוריון)

- הוועדה יזמה פרויקט משותף עם מכון המים בדלף, הולנד, באמצעות אוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

האדם והביוספירה (MAB)*

יו"ר - פרופ' תמר דיין (מאוניברסיטת תל-אביב)

- פרופ' תמר דיין מאוניברסיטת תל-אביב נבחרה לכהן כיושבת ראש הוועדה.
- הוועדה מסכמת את דרכי פעולתה.
- יו"ר הוועדה השתתפה במועצת MAB בפריס (ספטמבר 2001).

גאולוגיה (IGCP)*

יו"ר - ד"ר עמוס ביין (מנהל המכון הגאולוגי)

- ועדה סטטוטורית של אונסקו המדווחת על פעילותה למרכז בפריס.
- בתחומים אילו יש מקום לשקול שיתוף פעולה בין יושבי ראש הוועדות האקולוגיות/תרבותיות (IGCP, MAB, IOC, IHP ו-WHC) לצורך תיאום והחלפת מידע.

סינקטרון (SEASME)*

יו"ר - פרופ' משה דויטש (אוניברסיטת בר אילן)

- צוות מומחים ישראלים פועל במסגרת הוועדה לקרינת סינקטרון של האקדמיה הלאומית למדעים.
- גובשה מדיניות ישראלית ביחס למעורבותה בסינקטרון; מבחינה מדעית ישראל תומכת בהקמת מתקן הסינקטרון בירדן אך ללא התחייבות להשתתף במימון הפרויקט.

מדע למען השלום

יו"ר - פרופ' יחיאל בקר (מהאוניברסיטה העברית)

- הצהרת ירושלים למדע למען השלום שולבה במסגרת הצהרת המדע של אונסקו בוועידת בודפשט (1999).
- התקיים כנס משותף של מדענים ישראלים והרשות הפלסטינית (נובמבר 1999).
- אתר האינטרנט "יעלה לאוויר" בסיוע המשרד האזורי של אונסקו בוונציה.

קתדרות אונסקו

- במהלך השנים האחרונות פועלת קתדרה של אונסקו במרכז לחקר המדבר של אוניברסיטת בן גוריון בנגב בראשותו של פרופ' דב פסטרנק (IPALAC).
- בית-ספר "מדע למען השלום", ממוקם במחלקה לביולוגיה מולקולרית ומיקרו-ביולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים בראשותו של פרופ' יחיאל בקר.

* ועדות סטטוטוריות של מטה אונסקו.

יו"ר - פרופ' רמי פרידמן (ראש מכון ירושלים לחקר ישראל)

- במסגרת הארגון מחדש של מטה אונסקו בפריס קיבל תחום זה מעמד עצמאי.
- הפעילות העיקרית היא בנושאים אלה: זכויות אדם, אתיקה, פילוסופיה, סובלנות ואי-אלימות, בעיות אתיות במדע, רפואה וגנום אנושי, וטרנספורמציה חברתית.

טרנספורמציה חברתית (MOST)

- הוועדה הגדירה את דרכי משימותיה וגיבשה את דרכי עבודתה. משימתה העיקרית היא לבחון את ההשפעה של מסמכי עמדה של מכוני המחקר על דרג מקבלי ההחלטות במדינה.

ביו-אתיקה (IBC)**יו"ר - פרופ' מישל רבל (ממכון ויצמן למדע)**

- התרומה הישראלית המקצועית בנושא זה היא בעיקר של יו"ר הוועדה, פרופ' רבל, ושל המרכז לאתיקה רפואית באוניברסיטת חיפה בראשות פרופ' אמנון כרמי.
- התקיימו שני מפגשים בין-לאומיים בתחום הביואתיקה והרפואה.

אתיקה במדע וטכנולוגיה (COMEST)

ההשתתפות הישראלית מתבטאת בייצוג בכנסים בחו"ל.

נשים**יו"ר - גב' רונית לב-ארי (יו"ר הוועדה למעמד האשה)**

- הצוות פועל על-פי סדר יום שנקבע בידי ארגוני הנשים ושדולת הנשים. בניגוד לשנים קודמות, תחום זה לא נקבע כסדר עדיפות של מטה אונסקו, אלא הוא ישולב (mainstream) בתכנית האסטרטגית לשנים 2002-2007 בכל תחומי הפעולה של הארגון.

קתדרות אונסקו

הוקמה קתדרת אונסקו לביו-אתיקה באוניברסיטת חיפה, הפקולטה למשפטים במרכז לרפואה משפטית, בראשותו של פרופ' אמנון כרמי.

ועדת תקשורת ואינפורמטיקה

יו"ר - פרופ' ניב אחיטוב (סגן נשיא ומנכ"ל אוניברסיטת תל-אביב)

- מטה אונסקו החליט על שינוי ארגוני ואיחוד של שני גופים בין-ממשלתיים שפעלו ללא תיאום ביניהם. עמדת ישראל הייתה כי איחוד כזה ייעל את פעילות סקטור התקשורת. הוועדה התכנסה וקבעה את דרכי עבודתה ומשימותיה לשנים 2002-2003.

פורום תקשורת ישראלי - פלסטיני

פרויקט משותף של עיתונאים ישראלים ופלסטיניים ביזמת סגן מנהל אגף תקשורת באונסקו, מר אלן מודאו. הפרויקט לא התפתח עם מבנה ארגוני יציב וזאת מפאת המצב הגאו-פוליטי שלא "השאיל" עצמו לדיאלוג חופשי ופתוח בין עיתונאים מישראל והרשות הפלסטינית. דו"ח המתאר את המצב נשלח למטה אונסקו עם המלצה לבחון את המשך התמיכה בתכנית.

כנס בין-לאומי בתחום האינפואטיקה

- בוועידה הבין-לאומית לאינפואטיקה שהתקיימה בנובמבר 2000 בפריס יוצגה ישראל על-ידי פרופ' זאב סגל ועו"ד עדנה הראל.

השתתפות יושבי ראש הוועדות וצוותי ההיגוי בכנסים ישראלים

הנושא	שם משתתף/ת	תפקיד	תקופה	
מרכז צפרות-לטרון	ישראל וסנשטרן	יו"ר ועדת איכות הסביבה	יוני 2001	לטרון
רב-תרבותיות בהתיישבות העובדת	מיכה ינון	יו"ר ועדת תרבות	אפריל 2001	שפיים
דיאלוג של שירה	מיכה ינון	יו"ר ועדת תרבות	אפריל 2001	תל-אביב
תיעוד וסקר אתרים ומבנים	אדריכל מייק טרנר	יו"ר ועדת מורשת תרבות	דצמבר 2000	המועצה לשימור אתרים
אגודת יועצים חינוכיים	ד"ר יעל הראל	יו"ר צוות ASP	יולי 2000	שפיים

תכניות פעולה

הוועד הישראלי לאונסקו מתאם את פעילות הארגון הבין-לאומי בישראל עם גופים ממשלתיים, ציבוריים וארגונים לא-ממשלתיים. מזכירות הוועד מיישמת תכניות פעולה על-פי לוח זמנים ותכנית עבודה של המטה בפריס.

מלגות

מטה אונסקו מציע מלגות קצרות-מועד – בין חודשיים ל-12 חודשים – כל מדינה חברה זכאית למלגה אחת לשנתיים בתחומים אלה:

מלגות אלו מוענקות בשיתוף פעולה עם מדינות חברות באונסקו או עם ארגונים וקרנות ציבוריים בעולם. לנשים עדיפות בקבלת המלגות.

חינוך	מדע
- תכנון חינוכי / מדיניות חינוך - חינוך מבוגרים.	- מדעניות צעירות (לוריאל) - מדעניות/ים (MAB) - ביוטכנולוגיה - מיקרוביולוגיה - אוקיינוגרפיה - הידרולוגיה.
תרבות	
- אמנות לגווניה השונים - שימור עץ / אבן.	

מדעי החברה

- פיתוח מנהיגות למקבלי החלטות.

ישראל קיבלה בשנת 2000 מלגה עבור ד"ר דפנה פישר-גווירצמן מהמחלקה ללימודים אורבניים (הטכניון).

מקבלת המלגה	הנושא	המוסד האחראי	התקופה	תקציב
ד"ר דפנה פישר-גווירצמן	צפיפות אוכלוסין בערי נמל	הטכניון	יולי-אוגוסט 2001	\$ 9,000

המועצה להשכלה גבוהה תרמה 14 מלגות פוסט-דוקטורט למדינות מתפתחות בתחומי המדעים וההנדסה. משרד החוץ מציע למעלה מ-81 מלגות משלימות לקורסים המתקיימים במסגרות מש"ב (כרמל, עופרי, שפיים, בית ברל, בית דגן).

במהלך השנתיים האחרונות הוגשה מועמדות לפרס סולטן קאבוס (MAB) ולמדעניות צעירות (לוריאל), אך אף מועמדת לא זכתה.

קתדרות

במהלך שנתיים, בהמלצת הוועד הישראלי, הוקמו ארבע קתדרות: הקתדרה לסובלנות, זכויות אדם ואי-אלימות (אוניברסיטת בר-אילן); הקתדרה ללימודי חכמת הדתות (בי"ס אליהו); הקתדרה ללימודי תרבות ספרד (אוניברסיטת חיפה); הקתדרה לביו-אתיקה בבתי-ספר למשפטים (אוניברסיטת חיפה).

בישראל פועלות שתי קתדרות ותיקות: בית-ספר למדע למען השלום (האוניברסיטה העברית); הקתדרה למלחמה במדבור (אוניברסיטת בן גוריון). לאחרונה הוגשה מועמדות של אקדמיית בצלאל לקתדרה בתחום השימור.

תכניות השתתפות

אחת לשנתיים מאשר מטה אונסקו תכניות בכל אחד מהתחומים (חינוך, תרבות, מדע, מדעי האדם והחברה ותקשורת). במהלך השנתיים האחרונות ישראל קיבלה מימון בסך \$145,000 ל-7 פרויקטים.

תכניות השתתפות 2000-2001 (P.P)

פרויקט באונסקו	שם הפרויקט	ביצוע על-ידי	מקורות מימון (\$)	דו"ח סופי	אחריות
			מטה אונסקו	הוועד הישראלי	
IS 001	התמודדות חברה דמוקרטית במשבר עם חינוך לאזרחות	מכללת דוד ילין	35,000	20,000	ד"ר איתי זימרון
IS 002	תכנית לימודים לבתי ספר לרפואה בעולם אוניברסיטת חיפה	המרכז לרפואה משפטית - אוניברסיטת חיפה	10,000		פרופ' אמנון כרמי
IS 003	חינוך לשלום בחברה רב-תרבותית	מכללת בית ברל	30,000	30,000	ד"ר יעל הראל
IS 004	"לחיות ביחד" תכנית בתי ספר יהודיים וערביים	המרכז לטכנולוגיה חינוכית	20,000		גב' מרים פוזנר
IS 005	קידום נשים בקהילה	גבעת חביבה	20,000		מר גיורא אברהם
IS 007	תזמורת ים-תיכונית	מתא"ן - החברה למתנ"סים	15,000		מר אורי סטריזובר
IS 008	חילופי סטודנטים פולין-ישראל	המועצה לחילופי נוער	15,000		מר דוד קראוס

נערך מפגש תדריך ל-250 עמותות וארגונים ישראלים על עקרונות התכנית ואופן הגשת ההצעות לשנת 2002/2003 למטה אונסקו בפריס.

פרסים

כמעט בכל תחום פעילות של אונסקו מוענקים פרסים. בדרך-כלל מועמדות ישראלית אינה זוכה, למעט בתחום החינוך: בשנת 2001 זכינו בציון לשבח על פרס לאורייניות ע"ש המלך סגיונג על הוראת שפה וחשבון לעולים מאתיופיה; בתחום החינוך לשלום זכינו בשנת 2000 בציון לשבח (עמותת ילדי המזרח התיכון), ובשנת 2001 - בפרס כספי ומדליה (המכון היהודי-ערבי בגבעת חביבה).

פרסים ותחרויות בין-לאומיים

תחרות / הפרס	מקבל הפרס	סוג הפרס	תקופה
חינוך לשלום	עמותת ילדי המזרח התיכון	ציון לשבח	ספטמבר 2000
הקניית השפה העברית ומקצוע החשבון לעולי אתיופיה	אגף לחינוך מבוגרים	ציון לשבח	אוגוסט 2001
סרט ילדים אריאל	ביה"ס ע"ש עליזה בגין	*	יולי 2001 – טריוויוטו,
חינוך לשלום גבעת חביבה	מרכז יהודי-ערבי	פרס כספי / מדליה	ספטמבר 2001
תחרות סרט ילדים פ' פליני	ביה"ס נופים, מגדל העמק	ציון לשבח	יוני 2001 – "סודו של ע"ש ניר"
פרס מדען צעיר MAB		*	גב' שירי שמיר
פרס לספרות ילדים סובלנות		*	הוצאות ספרים שונות
פרס מוסיקה IMC		*	המלחין יוסף טל
תחרות ציורים ילדים	ילדי אשקלון	ציון לשבח	יולי 2001 – טוקיו, יפן
סרט "כיפור"	עמוס גיתאי	ציון לשבח	אוקטובר 2000
דרמה "כאילו כלום לא קרה"	איילת ברגוד	נתקבל לתחרות	אוגוסט 2000 – סלוניקי, יוון
תחרות לנשים לתכנון כיכרות לשלום		*	מרס 2000 – ספרד

* הוגשו מועמדויות.

ימי שנה / ימים בין-לאומיים

ארגון אונסקו מציב "ידי" לאירועים (לא פוליטיים) ולמנהיגים שתרמו לעולם בתחומי החינוך, המדע, התרבות, הספורט, החברה והתקשורת. ישראל הגישה השנה את מועמדותו של ד"ר אליעזר בן יהודה – מחיה השפה העברית, אך בגין שינוי בנהלים (הקפדה על מרווחים של 50 שנה עגולות) נתבקשנו להציג את המועמדות שהתקבלה בשנה המתאימה.

מכל הימים הבין-לאומיים המתוכננים בוצע רק "יום האישיה הבין-לאומי", שהתבטא בצעדת נשים ולפידים לאורך חוף ים המלח.

תאריכון אונסקו

מטה אונסקו מפרסם את השנים הבין-לאומיות שנקבעות בידי ארגון האו"ם (שנים ועשורים) וכן ימים בין-לאומיים הקשורים לכל אחד מהתחומים של אונסקו, במטרה לעורר את המודעות לימים אלו: יום האישיה, יום המים, יום זכויות הילד, יום האקלים.

שיתוף פעולה עם מדינות חברות באונסקו

אחת ממטרות אונסקו הוא ליצור קשרים וליזום תכניות משותפות עם מדינות חברות אחרות באונסקו. ישראל מפיצה מידע לכל המדינות בעיקר בתחומים אלה: חינוך מבוגרים, מדיניות תרבות, השתלמויות וכנסים בין-לאומיים של ארגונים ומוסדות להשכלה גבוהה והכשרת מורים.

קשרים עם ועדים לאומיים

במסגרת תכנית ההשתתפות לשנים 2000-2001 העניקה ישראל את תמיכתה לפרויקטים (PP) של מדינות אלה: טורקיה, רומניה, גרמניה, איטליה. כמו-כן התחיל (ולא הסתיים) שיתוף פעולה בתכנון כנס בנושא: "חינוך אזרחי בחברה דמוקרטית" יחד עם הרשות הפלסטינית.

פרויקט בניהולו של האמן מנפרד לס ובשיתוף פעולה עם הוועד הגרמני לא יצא אל הפועל בגין נסיבות גאו-פוליטיות. תלמידים ממדינות שונות (גרמניה, צ'כיה, פולין, ישראל וסלובקיה) אמורים היו להכיר את שיריו של המשורר היהודי, מרדכי גבירטיג, שנספה בשואה.

פן אחר של שיתוף פעולה התבטא בייצוג ישראל בכנסים שאורגנו בחסות אונסקו, על-ידי הוועדים הלאומיים של אוסטרליה, גרמניה, צרפת, קנדה, שוודיה, אקוודור, יפן ואיטליה. תיאום בין ישראל לפולין הביא לחילופי סטודנטים הדדיים.

כמו-כן התקיימו כנסים בין-לאומיים במסגרת תכניות ההשתתפות (בית ברל / אוניברסיטת חיפה / מכללת דוד ילין), כנס ערים היסטוריות (נצרת) וכנס משפטי ליישום אמנת מורשת עולמית (איקומוס בין-לאומי). גבי אורנה גורן ביקרה באוזבקיסטן לבחון תחום של מורשת "בדואית".

בהמלצת הוועד הישראלי לאונסקו מימן מטה אונסקו את פעילות המרכז לאמנות יהודית לתיעוד בתי כנסת באוקראינה, סלובניה וקרואטיה.

בכל אחת מהפעילויות היה תיאום ושיתוף פעולה עם קשתו"ם וארבי"ל 1 ממושרד החוץ.

מערכי תכניות – יועצים

מומחים ישראלים, בתוקף מעמדם במוסדות להשכלה גבוהה, מתבקשים על-ידי מטה אונסקו לבצע הערכה לתכניות אונסקו. הוועד הישראלי לאונסקו פנה לרקטורים של האוניברסיטאות להציע מועמדים ונתקבלו רק מועמדים מאוניברסיטת תל-אביב. גם למוסדות ולארגונים של אונסקו כמו IBE (לשכת החינוך הבין-לאומית) יש עניין במומחים ישראלים.

במסגרת התכנית הופעלו על-ידי מטה אונסקו יועצים ישראלים באמצעות חוזים אישיים. אחד התחומים המרכזיים הוא ייעוץ בנושא מורשת תרבות עולמית, שניתן על-ידי האדריכל מייק טרנר (אשוויץ ואתיופיה).

חסויות אונסקו

במהלך השנתיים הוענקו חסויות הוועד הישראלי לקורסים אלה: קורס בין-לאומי לניהול מוסדות להשכלה גבוהה (מכללת הגליל – במרס 2001); קורס בין-לאומי לניהול עסקים קטנים (מרכז כרמל – במרס 2001).

מטה אונסקו העניק חסות כלל עולמית לפרויקט של מוזיאון התפר בירושלים בנושא הסובלנות. התערוכה הוצגה בערים כמו סרייבו, בלפאסט וירושלים.

הארגון	הנושא	
מוזיאון התפר	תערוכת דו-קיום	חסות מנכ"ל אונסקו לתערוכה עולמית
ילדות מובטחת	ארגון הפסיכיאטרים העולמי	אפריל 2001 – בשיתוף עם אגף שח"ר
כנס אתיקה רפואית	אוניברסיטת חיפה	פברואר 2000

הפצת מידע ופרסומים

פרסומי אונסקו

אחת ממטרות מטה אונסקו היא להוות מעין פלטפורמה ומסלקה אינטלקטואלית, ולצורך כך הוא מפיק ומפיץ ספרות מקצועית בכל התחומים.

הוועד הישראלי מפיץ לבכירי משרד החינוך ומשרדי ממשלה אחרים וכן לארגונים לא-ממשלתיים וגם לרשויות מחקר באוניברסיטאות, את פרסומי המטה בתחומי החינוך, המדע התרבות החברה והתקשורת.

הודעות על קורסים של משרד החוץ (מש"ב) כולל מידע על קורסים של מרכז עופרי למדינות אמל"ט ושל מכללת הגליל לאירופה ואפריקה, מופצים לכל מדינות אונסקו.

להלן רשימת הפרסומים שהופצו בשנים אלו:

- הצהרת ועידת המדע (בדפושט 1999)
- קידום נשים בתחומי המדע
- שוויון בין המינים
- הערכה של מקורות מים
- משבר המים
- מולטילנגוויזם וגישה לסייבר ספייס
- לימוד שפות זרות באירופה
- שונות בחינוך בבתי-ספר יסודיים וארצות מתפתחות
- מניעת איידס
- למידה לאורך חיים
- הוראה מהי?
- הנחיה והדרכה
- מקבץ מאמרים בכתב ברייל
- דו"ח סלמנקה – חינוך מיוחד
- עיתונות מקצועית - Social Science ,Higher Education Journal ,Courier ,Source ,Innovation.

עבודות גמר של סטודנטים ותלמידים

- תלמידת תיכון מראשון לציון הגישה עבודת גמר על פעילות אונסקו.
- סטודנטית מהפקולטה למדעי ההתנהגות באוניברסיטת בן גוריון הציגה עבודה סמינריונית בנושא אונסקו.

פרסומים ישראליים בכתבי עת של מטה אונסקו

החוקרים	המוסד	הנושא
פרופ' מרים בן פרץ	אוניברסיטת חיפה	כאשר חינוך משתנה, האם הכשרת המורים לא תשתנה (IBE)
ד"ר רוני שטרקשל	האוניברסיטה העברית	חינוך מיני - איידס

ספרים שהוגשו לפרסום אונסקו

- "ילדים כותבים על שלום" (4 שפות, גבעת חביבה).
- "האתגר בשונה – חינוך לסובלנות" (מכון שפינוזה).

פרסום ומידע על פעילויות של ארגונים ישראליים

- הפצת מידע על כנסים בין-לאומיים (אחורה, אוניברסיטת חיפה).
 - שנתון/ידיעונים (מופ"ת, מרכז לאמנות יהודית).
 - דו"ח הכפר הגלובלי
 - דו"ח דו-שנתי 1998-99
- רשת בתי-הספר המסונפים לאונסקו (ASPnet).

פעילות ארגונים ישראליים מול מדינות אונסקו

הארגון	הנושא	המדינות	התקופה	
המרכז לאמנות יהודית	תיעוד בתי כנסת	סלובקיה, קרואטיה, אוקראינה	ינואר 2000	\$ 30,000
התאחדות הסטודנטים	חילופי סטודנטים	פולין-ישראל	מרס 2001	\$ 15,000

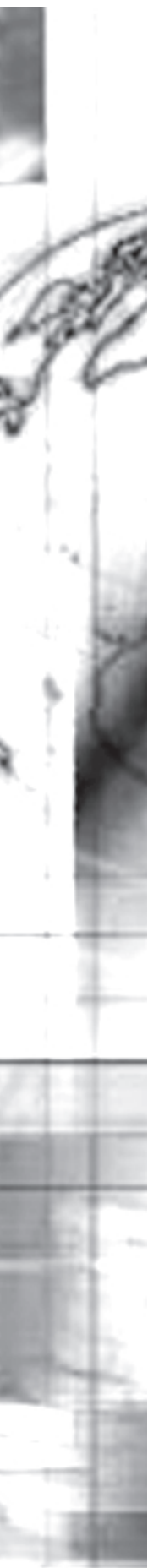
תרגומים לעברית של פרסומי אונסקו שהופצו בישראל

- הצהרת עקרונות הסובלנות.
- למידה: האוצר הפנימי – ג'ק דלור.
- הצהרת דקר – חינוך לכול.
- דבר מנכ"ל אונסקו: ליום הסובלנות הבין-לאומי (16.11).
- ליום זכויות האדם הבין-לאומי (10.12).
- ליום המורה הבין-לאומי (5.10).

אתר אינטרנט

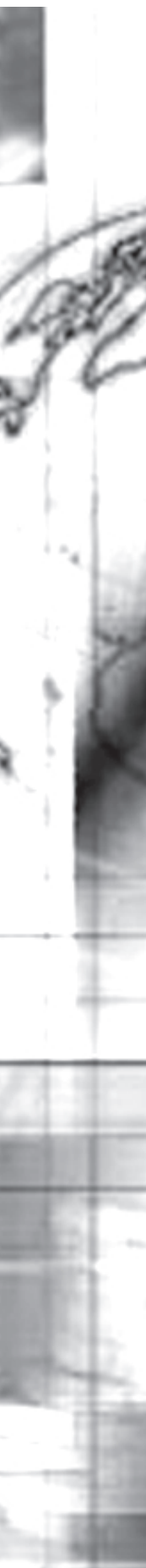
הכנת אתר האינטרנט של הוועד הישראלי לאונסקו נמצאת בשלבי סיום. האתר יהיה אינטראקטיבי ויעלה לאוויר בסיוע יחידת האינטרנט המשרדית. האתר יפנה את הציבור למידע על כל התכניות והארגונים הקשורים לוועד הישראלי.

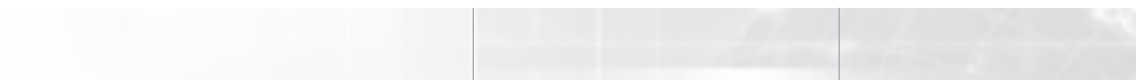

תוכן העניינים

4	כללי
4	ארגון עבודת המטה
5	גיבוש נהלים מקצועיים
5	הצגת עמדת ישראל למטה אונסקו
6	קשר עם מטה אונסקו
9	תקציב הוועד הישראלי לאונסקו
9	השתתפות בכנסי / מפגשי אונסקו
15	אגודת ידידי אונסקו
15	הוועדות הישראליות לאונסקו
15	ועדת חינוך
17	ועדת תרבות
?	ועדת מדע
19	ועדת מדעי האדם והחברה
20	ועדת תקשורת ואינפורמטיקה
21	תכניות פעולה
21	מלגות
22	קתדרות
22	תכנית השתתפות
23	פרסים
24	ימי שנה/ימים בין-לאומיים
24	שיתוף פעולה עם מדינות חברות באונסקו
24	קשרים עם ועדים לאומיים
25	מערכי תכניות – יועצים
25	חסויות אונסקו
25	הפצת מידע ופרסומים

--	--

